

Fredningsnævnet for Vestsjælland
vestsjaelland@fredningsnaevn.dk

Naturforvaltning
J.nr. NST-4110-00226
Ref. EMS
Den 31. marts 2016

Forslag om supplerende fredning af et areal i Store Åmose

Med brev af 18. januar 2016 har advokat Anders Stoltenberg på vegne af Niels Munch Hansen, Bodal Gods, fremsendt bemærkninger til fredningsforslaget.

Sagsrejserne (Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening) har følgende kommentarer hertil:

Generelt

Fredningsforslaget handler om at sikre et tilstrækkeligt højt sommergrundvandsspejl over de særligt store, arkæologiske værdier, som findes tæt ud mod den gamle frednings nordøstgrænse. I det følgende fremlægges dels uddybning af, hvordan fredningsforslaget skal forstås, dels kommentarer til punkterne.

Proportionalitetsprincippet

Det er sagsrejsernes opfattelse, at fredningsforslaget repræsenterer det mindst indgribende forslag, som kan sikre de arkæologiske bevaringsinteresser.

Nedgravning af ”en tæt membran langs det nuværende fredede områdes afgrænsning mod øst og sydøst” er ikke en langtidsholdbar løsning. Med en relativt høj vandstand på den ene side og en relativt lav vandstand på den anden side af membranen, vil denne gradvist bøje ned i retning af det lavere vandtryk. Ydermere vil presset mod membranen gradvist vokse, fordi et lavt grundvandsspejl uden for membranen vil resultere i koldforbrænding af tørvelag og deraf følgende terrænsætning. Fredningsforslagets 24 ha og dets membran langs med Åmose Å og på sydsiden af markvejen ved det nuværende afløb fra 1993-fredningens A-område vil væsentligt bedre kunne sikre et højt grundvandsspejl og et fortsat tykt tørvelag omkring det nuværende fredede område.

Områdeinddeling i fredningen fra 1993

For så vidt angår inddelingen af fredningen fra 1993 i underområder, henvises til at det er hovedformålet med fredningen ”at bevare de kulturhistoriske værdier, som er knyttet til de tilbageværende dele af tørvelagene i Kongemose og Sandlyng”. Videre henvises til fredningens § 2 om naturgenopretning, hvoraf det fremgår, at ”det pålægges Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen at foretage en sådan hævnning af grundvandstanden i området, at kulturlagene beskyttes mod udtørring og nedbrydning”. Det er således sagsrejsernes opfattelse, at intentionen

med fredningen fra 1993 var, at beskyttelsen af kulturlagene skulle gå forud for en eventuel dyrkningssikkerhed.

Bodals nye dræningsplan

Grundforbedringskonsulent Kjeld Morel har udarbejdet en afvandingsplan, som går væsentlig videre end opretholdelse af arealets nuværende afdræning. Dels øger den afvandingsdybden i forhold til det nuværende. Dels ændrer planen på afløbsretningen i den sydligste ende af fredningsforslagets 24 ha. Bunden af den planlagte grøft vil ligge indtil 2,5 m under terræn (ifølge beregning udført for Slots- og Kulturstyrelsen af Naturrådgivning A/S).

Den nye drænplan indebærer, at afløbet syd for den planlagte, 180 meter lange, rørlagte strækning, flyttes fra Sandlyng Å til Åmose Å.

Afvandingsgrøftens relativt store dybde er nødvendig for at kunne flytte afløbet fra det sydlige § 3-engområde på tværs af et naturligt vandskel omkring en bakke, udlagt som remisse, og videre mod nord til Åmose Å.

Den forbedring af afvandingen af arealet øst for fredningsforslagets områdeafgrænsning, som Keld Morels dræningsplan lægger op til, er efter sagsrejsernes opfattelse fredningssagen uvedkommende. Det samme gælder de hermed forbundne omkostninger.

Sagsrejserne fastholder det oprindelige forslag eller det alternative forslag, som blev sendt til fredningsnævnet ved mail af 23. april 2015. Sammenlignet med Morels plan forkorter alternativet det samlede afløbssystem og giver dermed et bedre fald på strækningen, samtidig med at rør-løsningen sikrer mod utilsigtet afvandning af det registrerede § 3-beskyttede engområde umiddelbart ud til Åmose Å på matr. nr. 5v Stenmagle By, Stenmagle.

Indledning til fredningsforslaget

Hensigten med beskrivelsen i fredningsforslagets afsnit 1.3 om forsumpning af området uden for det område, der blev fredet i 1993, er at beskrive, hvad der er gået forud for det nuværende fredningsforslag. Udbetalingen i 2001 skete som led i en privatretlig aftale, og udbetalingen var ikke en del af erstatningen, der blev udbetalt i forbindelse med fredningen. Kopi af brevet, hvor udbetalingen var vedhæftet i form af en check, vedhæftes.

Sagsrejserne anerkender, at Bodal – i forhold til fredningen fra 1993 - havde ret til at grave grøften langs med det allerede fredede område. Af samme grund meddelte Naturstyrelsen i november 2013 et foreløbigt forbud mod at ændre tilstanden på ca. 25 ha øst for dette område.

Forslag til fredningsbestemmelser

Det fremgår af § 3 i fredningsbestemmelserne, at fredningsområdet efter genopretning skal bevares som et eng- og moseområde. Det er hensigten med denne bestemmelse at beskrive den fremtidige tilstand af arealet.

For så vidt angår trampestien, er denne foreslået for at kanalisere færdslen i området. Sagsrejsnerne har intet at indvende imod, at fredningsforslagets § 6 udgår, og at adgangen til området følger naturbeskyttelseslovens almindelige regler.

Med venlig hilsen

Else Marie Stamphøj

72 54 48 59

EMS@nst.dk